

Yeni sayıda...

Mülkiye Dergisi'nin bu sayısı, "Akademik Özgürlük" temasıyla karşınızdadır. 1965'ten bu yana düzenli olarak çıkan ve akademik özgürlükten taviz vermemiş olan Mülkiye Dergisi, son dönemde akademide yaşanan hak ihlallerine, düşünce ve ifade özgürlüğü konusundaki sınırlamalara dikkat çekebilmek için böyle bir temayla çıkıyor. Bir süredir özgür ve eleştirel düşünen binlerce akademisyenin yalnızca düşüncelerini ifade ettiği için adli ve idari soruşturmalara uğradığı, işten atıldığı, gözaltılara maruz kaldığı bir dönemi yaşıyoruz. 15 Temmuz 2016 darbe girişimi ardından ilân edilen olağanüstü hal ve bu kapsamda çıkarılan kanun hükmünde kararnamele ise yüzlerce akademisyen açığa alındı, ihraç edildi veya çalıştıkları üniversiteler kapatıldı. Yaşanan bu süreci tarihe not düşmek hem ülke ve dünya gündemini yakından takip etme iddiasındaki dergimizin geleneği açısından, hem de geçmişte dergimize makaleleri, yorum yazıları ve hakemlikleriyle katkıda bulunmuş, fakat günümüzde çeşitli biçimlerde haksızlığa uğramış akademisyenlerimize karşı bir sorumluluk olarak boynumuzun borcuydu. "Akademik Özgürlük" teması çerçevesinde dergimizin yorum kısmında yer verdiğimiz yazılar özgür ve eleştirel düşünen akademisyenlerin sesi oldu; bundan sonra da hakikatin peşine düşen, eleştirel akademisyenlerin sesi olma devam edeceğiz.

Mülkiye Dergisi'nin hakemli makaleleri ise ülke ve dünya gündeminin önemli konularını analiz eden akademik araştırmalardan oluşuyor. İlk üç makale, din ve muhafazakârlık teması etrafında çerçeveleyebileceğimiz yazılardan oluşurken, diğer makaleler eşitlik ve otorite konusundaki felsefi tartışmalardan Türkiye'deki demokrasi ve yerelleşme konularına uzanan geniş bir yelpazeyi kapsıyor.

Dergimizin ilk makalesi, Utku Aybudak'ın "Müslüman Ülkelerin Dünya-Sistemiyle İlişkisi ve İslamcı Hareketlerin Metod Seçimi" başlıklı makalesi. Aybudak, Müslüman ülkelerde ortaya çıkan İslamcı hareketleri dünya sistemleri yaklaşımı çerçevesinde ele alarak bu hareketlerin İslamî siyasi ve hukuki alandaki düzenlemelerin kaynağı haline getirme mücadelelerini inceliyor. Aybudak, mücadele yöntemlerinin farklılaşmasının nedeninin, söz konusu ülkelerin dünya sistemiyle ilişkiye girme biçimi ve tarihleri olduğunu iddia ederek Türkiye'deki İslamî hareket için de önemli tartışma noktaları ortaya koyuyor.

"Neoliberal Muhafazakârlığın İş ve Aile Yaşamını Uzlaştırma Yaklaşımı" başlıklı makalesinde Servet Gün, Batılı ülkelerde toplumsal cinsiyet eşitsizliğine çözüm için ortaya konulmuş olan iş ve aile yaşamını uzlaştırma yaklaşımının Türkiye'deki uygulamasını araştırıyor. Gün, uzlaştırma yaklaşımının Türkiye'de "aile ve dinamik nüfus yapısının korunması" ve nüfus artırıcı politikalar temelinde şekillendirildiğini belirterek, uygulamanın, esnek çalışma

politikalarını destekleyen ve ataerkil işbölümünü yeniden üreten bir yapıya büründürüldüğünü gösteriyor.

“Türkiye’de Cemevleri Sorunu: Haklar ve Özgürlükler Bağlamında Eleştirel Bir Yaklaşım” başlıklı makalede Murat Borovalı ve Cemil Boyraz, Aleviler için önemli bir merkez olan cemevlerinin hukuki statüsü konusunu ele alıyor. Makalede devlet-din ilişkisi bağlamında cemevlerine uygulanan ayrımcılık anlatıldıktan sonra Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve yurtiçi yargı kararlarında cemevlerinin hukuki statüsüne ilişkin kararlar detaylı bir şekilde analiz ediliyor ve cemevlerine hukuki statü tanınmasının gerekliliği ortaya konuluyor.

“Eşitlik, Özgürlük, Otorite: Arendt ve Rancière’i Karşılıklı Düşünmek” başlıklı makalesinde Duygu Türk, iki önemli filozofun eşitlik, özgürlük ve otorite gibi temel kavramları nasıl ele aldığını karşılaştırmalı bir biçimde analiz ediyor ve bizi bu kavramları yeniden düşünmeye davet ediyor.

Ülkü Doğanay, Halise Karaaslan Şanlı, İnan Özdemir Taştan ve Kenan Demirci’nin kaleme aldığı ve “Siyasal Parti Liderlerinin Demokrasi Kavrayışı: Seçim Konuşmaları Üzerine Bir İnceleme” başlıklı makalede yazarlar, TBMM’de temsil edilen dört parti liderinin miting konuşmalarını niteliksel içerik analizi çerçevesinde inceleyerek demokrasi kavrayışlarını araştırıyor. 513 miting konuşmasının ele alındığı bu çalışmada temel hak ve özgürlükler, katılım, yurttaşlık, güçler dengesi, çoğulculuk gibi kavramlar etrafında demokrasi kavrayışları sorgulanıyor.

Barış Övgün’ün “Kamu Yönetimi Reformunda Bir Açmaz: Yerelleşme mi, Merkezileşme mi?” başlıklı makalesi Türkiye’de AKP iktidarı döneminde uygulanan kamu yönetimi reformlarını yerelleşme ve merkezileşme ekseninde değerlendiriyor. Övgün, 2002-2011 yılları arasında yapılan reformlarda yerelleşme, 2008 yılında başlayan fakat 2011 yılıyla birlikte somutlaşan kamu yönetimi reformlarında ise merkezileşme eğiliminin arttığını, bu artışta siyasi nedenlerin ön planda olduğunu ileri sürüyor.

Dergimizin yorum kısmında yer alan yazılar, 26- 30 Eylül 2016 tarihleri arasında Eğitim Sen Ankara Üniversiteler Şubesi Cebeci İşyeri Meclisi’nin “Akademik Özgürlükler Haftası” kapsamındaki bazı sunuşlardan oluşuyor.

Ahmet Murat Aytaç, “Akademik Özgürlüklerin Öznesi Kimdir?” başlıklı yazısında akademik özgürlük konusunu tarihsel ve siyasi perspektif içerisinde, siyasi iktidar- üniversite kurumu ve akademisyenler ilişkisi/gerilimi bağlamında değerlendirerek akademik özgürlükler kavrayışının “özgürlüğün akademisi”nin inşa edilmesi açısından önemini vurguluyor ve ekliyor: “Öğrencisinden çalışanına kurumun içerisinde yer alanların iktidarla kurdukları ilişki açısından

özgürlüğü; “öğrenenin”den, “öğreten”ine kadar, herkesin bilginin üretiminin ortak özneleri olmaları açısından *eşitliği*, bir üretken güç olarak bilgiyi ve bilgi üretimini denetlemeyi değil, onu üreten güçlerin geliştirilmesini ve çeşitlenmesini kendisine temel almış, özgürlüğü kendisine değil kendisini oluşturanlar için isteyen bir üniversite amacımız olmalı.”

Kerem Altıparmak, “Akademik Özgürlük ve Türkiye” başlıklı yazısına, Anayasa’da ifade özgürlüğü kavramı varken neden bilim özgürlüğü- akademik özgürlük diye ayrı bir kavram olduğu sorusuyla başlayarak bilim özgürlüğünün kapsamını ve sınırlarını detaylı bir şekilde tartışıyor. Son dönemde SBF’de bazı programlara kontenjan verilmemesinden bazı derslerin Fakülte’den alınmasına, ders ve sınav içeriklerine ilişkin yapılan şikâyetler üzerine açılan davalara kadar güncel örneklerle zenginleştirdiği yazısında akademik özgürlük konusunu ulusal ve uluslararası hukuk çerçevesinde detaylı bir şekilde tartışıyor.

Metin Günday, “OHAL Kararnameleriyle Kamu Görevlilerinin İhraç Edilmesi” başlıklı yazısında olağanüstü hal uygulamasının ve kanun hükmünde kararnamelerinin hukuksal çerçevesini açıkladıktan sonra son dönemde bu kapsamda kamu görevlilerinin ihraç edilmesinin hukuki boyutlarını kapsamlı bir şekilde tartışıyor. Günday’ın, uygulamanın hangi açılardan hukuksuzluklar içerdiğini ve buna karşı hukuki mücadelenin nasıl yapılabileceğini de ele alan yazısı, birçok açıdan yol gösterici bir nitelik taşıyor.

Büşra Ersanlı, “Siyasal Katılım ve Akademik Özgürlük” başlıklı yazısında akademik özgürlüğün geliştirilmesinde örgütlenme özgürlüğü ve meslekî dayanışmanın önemine dikkat çekiyor. Zaman içerisinde üniversitelere uygulanan baskılar ve ihraç örnekleriyle zenginleştirdiği yazısında üniversiteler üzerindeki tahribatı ortaya koyan Ersanlı’nın, meslekî dayanışmayı geliştirecek örgütlenme olanakları ve bu konudaki eksikliklerin giderilmesi doğrultusundaki önerileri, akademik özgürlüklerin geliştirilmesi konusuna da ışık tutar nitelikte.

Aynur Özügürlü, “Akademik Özgürlük İçin Barış ve Emek” başlıklı yazısında akademik özgürlüğün “tamamen tarihsel kavranın bir eseri” olduğunu ve “ancak maddi, kültürel ve politik koşullara dönük hakların bir parçası olarak gerçekleşebilir olduğu”nu öne sürerek akademik özgürlük için barış ve emeği bir arada kavrayacak bir formül üretmenin gerekliliğine dikkat çekiyor.

Dergimizin In Memoriam bölümünde yakın zamanda kaybettiğimiz iki önemli tarihçiye yer verdik. Alâeddin Şenel, dünya tarihi alanının en yetkin isimlerinden William H. McNeill için, Attila Aytekin ise Osmanlı tarihi alanının en önemli isimlerinden birisi olan Halil İnalıcık için birer anma yazısı kaleme aldılar. Kendilerine kaybettiğimiz bu önemli tarihçilerimizin çalışmalarını ve katkılarını anlatan yazıları için teşekkürü bir borç biliriz.

Mülkiye Dergisi akademik niteliğinden ödün vermeden sosyal bilimlerin ve ülke gündeminin nabzını tutmaya devam ediyor. Dergimizin bu sayısının yayına hazırlanmasında görev alan editör yardımcıları Recep Aydın ve Şenay Sabah'a, akademik özgürlük haftası kapsamında yapılan sunuşların kaset çözümlerini büyük bir özveri ve titizlikle yaparak bu sayımızın temasını bu şekilde belirlememizi olanaklı kılan Nurettin Öztatar'a, derginin dizgisini yapan Alsu Yalçıntaş'a, yazarlarımıza, makaleleri değerlendiren hakemlerimize ve bu sayının hazırlanmasına katkıda bulunan yayın kurulu üyelerine teşekkür ederim. Son olarak ayrılan yayın kurulu üyelerine ve uzun yıllar dergimizin sekretaryasını üstlenerek dergimize büyük emek vermiş olan Hatice Ayrancı'ya bugüne kadar dergimize yaptıkları katkılardan dolayı Mülkiye Dergisi adına teşekkür ederim.

Yeni sayıda görüşmek dileğiyle...

Meltem Kayıran